

143

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

H. MATEI

TURNEUL DE PRIMĂVARĂ

★★

EDITATA DE REVISTA ȘTIINȚA și TEHNICA

HORIA MATEI

TURNEUL DE PRIMĂVARĂ

* *

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"
Anul VI — Nr 143

Rezumatul capitolelor precedente

La „Turneul de primăvară", una dintre cele mai mari competiții șahiste internaționale, ce urmează să se desfășoare la București, și-au anunțat participarea zece maeștri internaționali.

In ajunul competiției, profesorul Roland Despreux, președintele Federației internaționale de șah, îi destăinuiește lui Anton Ciuperceanu, unul dintre organizatorii turneului, că a fost informat despre faptul că șahistul american Martin Dacosta este un element dubios. Sub numele de Dick Martin, el a ispășit o pedeapsă la închisoarea din Buenos Aires pentru că a trișat la jocul de cărți intr-o speluncă.

Faptul că șahistul Martin Dacosta este aceeași persoană cu escrocul Dick Martin pare să fie confirmat de unele amănunte surprinse de reporterul Dinu Romanescu în timp ce lua un interviu șahistului american.

In ziua cînd urmează să se dispute partidele din a patra rundă a turneului, Anton Ciuperceanu se hotărăște să-l viziteze pe Martin Dacosta în camera sa de la hotelul „Athénée Palace".

Coperta-desen: MAGDALENA BRAUN

TURNEUL DE PRIMĂVARĂ

(Urmare din numărul trecut)

CAPITOLUL AL ŞAPTELEA

Unde vedem ce convorbire neobişnuită se desfăşoară într-o cameră a hotelului „Athénée Palace"

Anton Ciuperceanu îl găsi pe Martin Dacosta în halat de casă şi cu o pungă de gheaţă pe cap. Un halat în carouri mari, violent colorat. „Iar a băut" — se gîndi Ciuperceanu uitîndu-se la punga cu gheaţă şi la cearcănele vinete de sub ochii şahistului.

— Am o migrenă îngrozitoare, spuse Dacosta drept orice salut. Dar nu trebuie să aveţi nici o grijă. Voi juca şi astăzi, ca în fiecare zi. Mă simt în formă.

Zîmbi, dezvelind de sub mustăcioara scurtă două şiruri de dinţi albi. Ochii vioi se mişcau neastîmpăraţi, căutînd parcă ceva.

Se aşezară pe două taburete situate lîngă o măsuţă încărcată cu reviste de şah. Sprîncenele lui Dacosta se ridicară, arcuindu-se ca două semne de întrebare.

Anton Ciuperceanu se hotărî să treacă la un atac direct. Cunoştinţele sale de limbă engleză nu erau prea avansate, dar îşi pregătise încă pe drum cîteva fraze:

— Cunosc identitatea lui Dick Martin, originar din San Diego, California, condamnat la şase luni pentru că a trişat la jocul de cărţi. Pedeapsa a făcut-o la închisoarea La Plata din Buenos Aires.

Dacosta se întunecă la faţă. Privi o clipă fix la Ciuperceanu şi păru că vrea să spună ceva. Dar se răzgîndi. Deschise o cutie de lemn aflată pe măsuţă şi alese cu deosebită grijă o ţigară de foi. Îi muşcă vîrful şi-l scuipă pe jos.

„Vrea să cîştige timp" — se gîndi Anton Ciuperceanu.

Şahistul îşi aprinse tacticos ţigara, dar degetele care ţineau chibritul tremurau. Anton Ciuperceanu nu-şi dădea seama dacă la originea

acestui tremur era emoția sau numai rachiul pe care, în ultima vreme, americanul îl consumase în cantități apreciabile.

Invăluindu-se într-un nor de fum albăstrui, Dacosta începu din nou să zîmbească:

— Nu știu nimic despre toate astea. N-am auzit de Dick Martin și nici de închisoarea La Plata. Dick Martin? Cine e acest gentleman? De fapt, nici nu mă interesează.

Işi luă punga de cauciuc de pe cap și o aruncă pe covor. Nimic din tulburarea de adineauri nu se mai vedea în atitudinea lui.

Anton Ciuperceanu îi privi fața cu nasul subțire, ochii injectați, cu pungi vinete, și dinții albi, încremeniți într-un zîmbet batjocoritor. „Omul acesta e jucător de profesiune" — se gîndi. „Are calmul și impenetrabilitatea jucătorului de pocher, știe să-și stăpînească fața, să-și ascundă gîndurile".

— Domnule Dick Martin, zise rar, avem dovezi incontestabile. Atît dumneata, cît și... secretarul dumitale, Jeffrey Miller, sau, dacă vrei, Jeff „Inginerul", aveți caziere la poliția din Buenos Aires. Pentru noi, chestiunea e limpede.

Spunea „noi" — deși la ora aceea era singurul om din București care cunoștea adevărata identitate a lui Dacosta — fiindcă i se părea că asta dă mai multă greutate cuvintelor sale.

Dacosta pufăi din țigară, scoțînd nori groși de fum. Pe urmă își îngustă pleoapele, părînd să se gîndească intens.

— Domnule, spuse, în sfîrșit, nici nu știu prea bine cine ești dumneata. Spui că ești secretarul federației romîne de șah și unul dintre organizatorii acestui turneu. Foarte bine. Mai departe, pretinzi că eu aș fi un anume Dick Martin și că aș avea cazier la poliția din Buenos Aires. Să zicem că este adevărat. Reține că nu recunosc nimic, ci pun numai ipoteza că ar fi adevărat.

Ridică privirea și se uită drept în ochii lui Ciuperceanu.

— De ce îmi spui toate astea? Ce pretenții ai?

„Vrea să-mi ofere bani" — îi țîșni prin minte lui Anton Ciuperceanu. „Vrea să-mi ofere bani ca să tac. Vrea să-mi cumpere tăcerea". Simți deodată un val de dezgust, de scîrbă amestecată cu dispreț față de omul acesta. Pe urmă, un fel de încleștare, ca un nod ce i se pusese în gît:

— Nu pot cădea la invoială cu dumneata, domnule Dick Martin. Asemenea tranzacții poți face cu Jeff „Inginerul" sau cu... cu... cu Jo „Cicatrice".

Celălalt nu-și putu reține o mică tresărire. Dar ochii nu i se dezlipiră de pe fața lui Ciuperceanu. Urmărea foarte atent, cu pasiune chiar, ce-i spunea vizitatorul său.

„E curios să afle cît știu" — se gîndi Ciuperceanu și-și închipui ca în felul acesta trebuie să se desfășoare lucrurile și la o partidă de pocher,

unde fiecare jucător încearcă să ghicească ce cărți are adversarul în mină.

Lui Dacosta nici nu-i trecea prin minte că vizitatorul său ar putea să refuze banii pe care era dispus să-i ofere. „Se preface că nu acceptă" — își zicea — „și-mi amintește de Jo «Cicatrice» ca să-mi arate că știe destul de mult. Asta înseamnă că prețul va fi mai mare. Dar, cît știe? Trebuie să aflu neapărat cît de mult știe..."

Fără să-și clintească privirea de pe fața lui Ciuperceanu și fără să-și părăsească o clipă zîmbetul care parcă îi încremenise pe buze, întrebă:

— Dacă aș fi într-adevăr acel Martin... Dick Martin și dacă aș fi dispus să cad la o învoială cu dumneata, crezi că n-am reuși să ne înțelegem? Intre doi oameni se poate cădea totdeauna la învoială. N-am cunoscut încă pe nimeni care să nu aibă nevoie de bani.

Secretarul federației noastre de șah își stăpîni furia:

— Oamenii pe care i-ai cunoscut, domnule Dick Martin, sînt din lumea dumitale. Cu mine n-ai să poți cădea niciodată la o asemenea învoială. Totuși, deși acest lucru îmi repugnă, sînt dispus să închei cu dumneata o... să zicem o tranzacție. Bineînțeles, in condițiile dictate de mine.

Cu o mișcare bruscă, Dacosta își stinse țigara de foi în scrumiera de pe masă.

— Ei vezi?! zise rînjind. Ei vezi?! Nu știu dacă-ți repugnă sau nu să închei o... cum spuneai? da, o tranzacție cu mine, dar sînt convins că banii mei nu-ți repugnă.

— *N-am nevoie de banii dumitale.*

Șahistul se uită la el uimit. Pentru prima dată Ciuperceanu avea impresia că e sincer. Pe urmă însă, Dacosta izbucni în rîs:

— Te ții tare! îi spuse și încercă să-l bată familiar pe umăr.

Anton Ciuperceanu se feri aproape instinctiv. Il scîrbea atingerea acestui individ.

In clipa aceasta, ușa se deschise și din camera alăturată apăru un bărbat, îmbrăcat ca și Dacosta într-un halat de casă. Avea părul în dezordine și căsca de-i trozneau fălcile. Era vădit că tocmai se trezise din somn.

Anton Ciuperceanu nu-l văzuse niciodată, dar presupuse, pe bună dreptate, că era Jeffrey Miller.

Acesta *din urmă se uită la ceas.*

— Trebuie să te grăbești. E aproape zece. In fiecare zi întîrzii. Unui mare maestru internațional îi stă bine să fie punctual. Asta face impresie publicului.

Secretarul federației noastre de șah se convinse astfel că reporterul Dinu Românescu nu exagerase. Jeffrey Miller nu-i vorbea „maestrului" ca un salariat, ci pe un ton poruncitor și chiar ușor disprețuitor.

Dacosta îi arătă lui Miller pe vizitatorul său:

— Domnul, îi spuse, a venit să ne povestească unele lucruri interesante și să ne propună o... tranzacție.

Miller se întoarse spre Ciuperceanu și acesta văzu că fața „secretarului" era la fel de răvășită ca și a „maestrului". Numai că Jeff „Inginerul" avea cam de două ori mai mulți ani ca Dick Martin și prin urmare viața dezordonată pe care o dusese lăsase urme de două ori mai adînci.

Fără să ia în seamă pe vizitatorul său, Dacosta îl trase pe Miller deoparte și-i vorbi cîtva timp în limba spaniolă. Din cele cîteva cuvinte pe care le înțelese, Ciuperceanu deduse că Dick Martin își punea prietenul la curent cu cele discutate pînă acum.

— Aha! făcu Miller crezînd că a înțeles scopul vizitei. Prin urmare, șantaj!

Anton Ciuperceanu sări in picioare, palid de mînie, strîngînd pumnii. Miller nu-i dădu atenție. Se apropie de un dulăpior, scoase o sticlă cu băutură și-și turnă un pahar pe care-l dădu pe gît dintr-o sorbitură. Dacosta se uită la el cu invidie și-și trecu limba peste buzele uscate. Era un gest deosebit de elocvent.

— Nu acum, îi spuse Miller. Deseară, după ce ai să termini partida din runda a patra.

Astupă sticla și o puse la loc în dulăpior. Apoi închise dulăpiorul și băgă cheia în buzunarul halatului.

— Să auzim! făcu întorcîndu-se către Ciuperceanu. La cît îți prețuiești tăcerea?

Secretarul federației noastre de șah simți cum îl cuprinde, încetul cu încetul, mînia. „Trebuie să fiu calm" — își spuse strîngînd dinții. „Inainte de toate, trebuie să fiu calm".

— Domnul Dick Martin, spuse, v-a informat probabil despre datele pe care le posed. Tranzacția pe care v-o propun e următoarea: să se prezinte imediat la președintele juriului și să anunțe că se retrage din competiție. Puteți indica un motiv oarecare, de exemplu că Martin Dacosta s-a îmbolnăvit. Apoi, pînă cel mai tîrziu mîine dimineață, să părăsiți țara.

Cei doi rămaseră cu gura căscată.

Jeffrey Miller fu primul care-și reveni. Se repezi la dulăpior, mai dădu un păhărel pe gît, apoi spuse răstit spre Dacosta:

— Imbracă-te. E aproape zece.

— Nu, interveni Ciuperceanu calm. Mai întîi trebuie să capăt răspunsul la propunerea mea.

Miller se întoarse spre el:

— Sînt convins că n-ai vorbit serios. Mai gîndește-te. Poate că vom reuși să găsim o altă modalitate. O sumă frumușică, rotunjoară...

— Nu, spuse tînărul calm. V-am spus care sînt condițiile mele.
— Și dacă nu le acceptăm ?
— Voi convoca pentru astăzi la prînz o conferință de presă, cu participarea corespondenților străini care sînt acum la București, și voi dezvălui tot ce știu

Jeffrey Miller se gîndi o vreme. Pe furiș se uita la Ciuperceanu. Nu-i venea să creadă că acesta vorbește serios. Dar fața încruntată a tînărului, pe care se citea o hotărîre nestrămutată, îl convinse.

Se trînti pe taburetul pe care cu cîteva minute înainte șezuse Dacosta și își aprinse o țigară.

— Crezi, spuse, că ai să poți obține să fim eliminați din turneu ?
— Da. Cunosc pe membrii juriului. Sînt oameni... sînt... altfel de oameni decît voi. Pentru ei, șahul reprezintă o cauză, o idee și nu o afacere comercială. Sînt sigur că vom avea și aprobarea federației internaționale. Profesorul Roland Despreux...

Se opri și-și mușcă buzele. Nu voia să vorbească prea mult. În nici un caz nu trebuia să divulge sursa informațiilor sale.

Celălalt nu păru să dea atenție ultimelor cuvinte ale lui Ciuperceanu. Fuma dus pe gînduri. Se vedea însă că aceste gînduri îi cereau un efort serios și că ar fi preferat probabil să-și pună punga cu gheață pe cap. In cameră plutea un ușor abur de alcool, rămas probabil încă din seara precedentă...

— Ai face o mare greșeală, spuse în sfîrșit, dacă ai convoca o conferință de presă și ai debita acolo toate prostiile astea despre maestrul Dacosta. S-ar face, desigur, oarecare zgomot în jurul întregii afaceri, dar pe care temei l-ar elimina juriul din competiție ? A stat șase luni la închisoarea La Plata. Să admitem că e adevărat. Ei și ? Omul și-a ispășit pedeapsa și acum poliția nu mai are nimic cu el. Dacă nu-l înscria de la început, era altceva, dar acum, după trei runde, cînd se află pe primul loc în clasament și este favoritul turneului...

— Asta va fi o învățătură de minte pentru alții, spuse Ciuperceanu cu amărăciune, pentru cei care vor organiza turneul candidaților de la Amsterdam și pentru ceilalți. Toți iubitorii de șah din lume trebuie să știe cu cine au de-a face, cine este „marele maestru" Dacosta, alias Dick Martin.

Presupusul secretar al „maestrului", fără să se formalizeze cîtuși de puțin de faptul că vorbele lui Ciuperceanu puteau fi interpretate ca o insultă, se mai gîndi o vreme, pe urmă continuă :

— Cred că ar trebui să mai ai ceva în vedere. Martin Dacosta e unul dintre cei mai buni jucători de șah din lume. Poate că, în urmă cu cîțiva ani, cînd era mai tînăr, a „învîrtit" cîte o mică afacere nu prea cinstită. Poate că a stat și la închisoare. Dar oare nu-i păcat ca pentru atîta lucru șahul să piardă un strălucit reprezentant ? Un jucător

de talia lui Martin Dacosta apare o dată la o sută de ani. Partidele lui sînt acum tipărite în milioane de exemplare și studiate de șahiștii din toate țările lumii.

Jeffrey Miller se opri și încercă să vadă pe fața lui Ciuperceanu ce efect au cele spuse de el. Rezultatul acestui examen nu păru să-l satisfacă.

Din încăperea de alături apăru Martin Dacosta, care între timp se îmbrăcase. Lăsase ușa deschisă ca să audă tot ce vorbeau cei doi. In timp ce-și lega cravata, se uită la secretarul federației noastre de șah și rîse batjocoritor.

— Prietenul meu Jeff Miller, zise. nu ți-a spus esențialul.

Iși puse haina și pardesiul, începu să-și îmbrace încet, tacticos, mănușile. Niște mănuși galbene, din piele de porc:

— Nu ți-a spus, continuă el, că avem prieteni foarte puternici și foarte bogați. Da, foarte bogați și cu multă influență. Acești prieteni ai noștri vor dezlănțui o campanie de presă. Sînt destule ziare amatoare de afaceri scandaloase. Asemenea afaceri aduc mulți cititori și cititorii aduc bani...

Deși nu lăsa să se vadă nimic pe fața lui, Anton Ciuperceanu trebui să recunoască, nu fără amărăciune, că Dick Martin avea dreptate. Cu ochii minții vedea parcă titlurile senzaționale din unele reviste de șah și din anumite ziare reprezentînd cercurile cele mai reacționare din Occident: „Decizia arbitrară a juriului de la București", „Cel mai bun șahist eliminat din turneul de primăvară", „Comuniștii de la București încearcă să se descotorosească de maestrul american Dacosta!", „Martin Dacosta, victimă a persecuției comuniste!"

— Ziarele pe care le finanțează acești prieteni ai noștri, continuă Dacosta rînjind, îmi vor lua apărarea, ba chiar vor face din mine o victimă. Unele vor spune că este o eroare, că n-am nici o legătură cu Dick Martin. Altele vor arăta că totul este o înscenare comunistă și vor aduce și documente pe care le vor reproduce în fac.... în fac... Cum se cheamă asta? A, da, în facsimil. Ehei! Se pricep băieții din presă la de-alde astea! Și nu trebuie să uiți pe cei care se vor grăbi să găsească tot felul de justificări, pe cei care vor spune că pentru talentul meu excepțional trebuie să mi se ierte greșelile tinereții, că și marele Capablanca a fost acuzat de abuz de încredere și a avut un proces și așa mai departe.

— Ai pronunțat adineauri un nume, interveni Jeffrey Miller. Numele profesorului Roland Despreux. Imi amintesc de scurta cuvîntare pe care a ținut-o la festivitatea de deschidere a turnelui de la Chamonix. „Indiferent de deosebirile politice si economice dintre sistemele diferitelor țări" — spunea —, „șahiștii din intreaga lume se întîlnesc în

fața tablelor de șah, întrecîndu-se în luptă pașnică și contribuind la întărirea prieteniei dintre țările lor". Am citat bine ? Cred că da.

Dădu capul pe spate și izbucni într-un hohot de rîs, un rîs care avea ceva artificial, silit și răutăcios.

— Știi, continuă, ce ai să obții cu destăinuirile dumitale, cu campania de presă pe care ai s-o dezlănțui ? O scindare a mișcării șahiste internaționale. Cunosc pe cîțiva care abia așteaptă să scape de șahiștii sovietici, care domină de mulți ani în toate turneele. Alții, de bună-credință, se vor lăsa induși în eroare de furibunda campanie pe care o vom dezlănțui și ne vor urma. Vom face o altă federație și un campionat al „lumii libere". Și atunci, toate eforturile voastre de pînă acum vor fi fost zadarnice și nici autoritatea de care se bucură, deocamdată, Despreux al vostru nu va mai folosi la mare lucru.

— Prietenii noștri de care vorbeam, interveni Dacosta, prietenii noștri influenți, abia așteaptă prilejul unei asemenea campanii. Au mai dus ei și altele...

Ciuperceanu înlemnise. I se părea că fiecare cuvînt aruncat de vreunul din cei doi îl izbea drept în față.

Martin Dacosta își luă pălăria și deschise ușa dinspre coridor. Din prag, se întoarse și spuse rînjind :

— Acum plec, domnule secretar al federației de șah. Astăzi joc cu Macpherson. Îi voi trage scoțianului o bătaie, să mă țină minte.

Anton Ciuperceanu privi fața răvășită a americanului, pe care încremenise iar rînjetul acela rigid, care acum i se părea mai respingător ca oricînd. Un gînd îi țîșni prin minte : „Omul acesta trișează ! Omul acesta e un jucător profesionist și trișează !"

În fața hotelului, Ciuperceanu se opri o clipă pe trotuar și-și roti absent privirea peste clădirile Ateneului, restaurantului „Cina", biroului de voiaj, Muzeului de artă. Apoi trase o dată adînc, în piept, aerul proaspăt al dimineții și porni, cu pași mărunți și umeri gîrboviți, murmurind mereu : „Omul acesta trișează... Dar cum ?... Cum se poate trișa la șah ?... Cum ?... Cum ?..."

Trecătorii se întorceau și priveau cu mirare în urma lui.

CAPITOLUL AL OPTULEA

Unde Trude Hartmann și Anton Ciuperceanu discută despre hipnotism și despre altele

Din runda a opta mai rămăsese o singură partidă neterminată, cea dintre maestrul italian Agostini și compatriotul nostru Victor Ursu.

În seara de 23 martie, acesta dăduse mutarea în plic, iar a doua zi dimineața, la cîteva minute după reluarea partidei, maestrul Agostini

propuse remiza. *Propunerea, acceptată de partener, stîrni senzaţie* printre spectatori, pe de o parte fiindcă, aparent, maestrul italian avea un uşor avantaj poziţional, pe de altă parte fiindcă era prima jumătatea de punct pe care o pierdea de la începerea turneului.

În consecinţă, la conducerea clasamentului rămăseseră P. A. Cered-nikov şi M. Dacosta, cu cîte opt puncte, urmaţi îndeaproape de B. Agos-tini, cu şapte puncte şi jumătate. Pe locurile următoare se aflau M. Le-vinson, cu şase puncte şi jumătate, V. Ursu cu şase puncte, şi S. Jo-hannson, cu cinci puncte şi jumătate. B. Petrov şi N. Macpherson îşi împărţeau locurile şapte şi opt, cu cîte trei puncte, iar locurile nouă şi zece H. Hildebrandt si L. Sperlinger, la o jumătate de punct diferenţă.

Cele cincizeci şi şase de partide jucate pînă acum stîrniseră entu-ziasmul iubitorilor de şah. Revistele de specialitate, ca şi presa zilnică, acordau spaţii largi rezultatelor, comentau jocul armonios, prin care străbătea o excepţională putere de calculare, al maestrului sovietic P. A. Cerednikov, *jocul variat, punînd probleme combinative complicate*, al maestrului italian Baldassare Agostini, superioritatea maestrului so-vietic Mihail Levinson în domeniul jocului poziţional, afirmarea maes-trului Victor Ursu ca un strateg de mare clasă, pregătirea teoretică *solidă şi voinţa de luptă a maestrului suedez Sven Johannson.*

Dar, mai înainte de orice, publicaţiile se întreceau în a aduce elogii maestrului Martin Dacosta, jocului său variat şi plin de surprize.

„Tribune des échecs" din Paris scria: „...Dacosta atacă atunci cînd te aştepţi mai puţin: după un joc poziţional relativ liniştit, în care pru-denţa pare să fie linia generală a partidei, atacul său se dezlănţuie neaşteptat şi năvalnic, furibund chiar, derutînd pe adversar şi răstur-nîndu-i ipotezele şi combinatiile clădite pînă atunci cu trudă şi migală..."

În „Schweizer Schachblätter" din Zürich, un comentator afirma: „...multe dintre partidele jucate în turneul de primăvară au răsturnat concepţiile noastre asupra unor probleme teoretice şi practice ale şahului. Îndeosebi Martin Dacosta s-a dovedit o personalitate şahistă uimitoare şi va mai trece o vreme pînă cînd vom putea face o analiză temeinică şi completă a stilului său, cu totul ieşit din comun. Pe bună dreptate, în cercurile şahiste se vorbeşte acum de «problema Dacosta», şi chiar de «misterul Dacosta»."

Filippo Nardi semna în „Cronaca degli scacchi" un reportaj cu aspecte din timpul turneului. Revista milaneză, sub menţiunea „De la trimisul nostru special la Bucureşti", descria impunătoarea Sală a Colonadelor şi sistemul de transmisie electrică, simultan pe şapte imense table de şah, a fiecărei mutări de la cele şapte mese de joc, elogia apoi disciplina şi competenţa publicului rominesc, apoi dădea două declaraţii ale unor *amatori entuziaşti care-şi luaseră concediul de odihnă acum,*

ca să poată urmări din sală, dimineața și după-amiaza, desfășurarea partidelor.

Mai departe, Filippo Nardi arăta unele caracteristici ale maeștrilor în timpul jocului: B. Agostini își încrucișa brațele la piept și rămînea minute întregi nemișcat ca o statuie; P. A. Cerednikov se juca tot timpul cu creionul cu care își nota, într-un carnețel, fiecare mutare: M. Dacosta părea să nu acorde atenție tablei de șah și își înregistra mutările cu ajutorul unui mic aparat în genul mașinii de scris: M. Levinson își sprijinea tot timpul fruntea în mînă, astfel că atunci cînd juca în stinga mesei, cu albele, spectatorii nu-i vedeau fața; V. Ursu purta ochelari fumurii și — după propria sa declarație — se gîndea cu ochii închiși; S. Johannson mînca tot timpul bomboane cu mentă, fiindcă mestecatul îl calma și... îi limpezea gîndurile.

Acestea și multe altele erau preocupările presei de specialitate și ale rubricilor de șah din ziare.

In dimineața de 24 martie, la cîteva minute după ce începuseră partidele rundei a noua și imediat ce se anunțase că Victor Ursu acceptase remiza în reluarea cu Baldassare Agostini, Trude Hartmann intră în biroul presei, unde-l găsi pe Anton Ciuperceanu.

— Te-am căutat peste tot, îi spuse ea. Toată lumea e în sală, numai dumneata te-ai retras aici ca un urs.

Secretarul federației de șah o privi cu ochii obosiți. Frămîntările ultimelor zile îl slăbiseră și dăduseră paloare feței sale.

Trude Hartmann se așeză pe un colț al mesei, picior peste picior, și își aprinse o țigară.

— Ai citit presa? întrebă.

— Da.

— E de mirare ce prostii p t îndruga unii. O revistă atît de serioasă ca „Schweizer Schachblätter" vorbește despre „misterul Dacosta". Un ziar din Madrid scrie că Dacosta își hipnotizează adversarii și că maeștrii au decis să-și pună ochelari negri în timpul partidelor cu el.

Ciuperceanu zîmbi:

— Și despre alții s-a spus asta. În timpul unor turnee s-au găsit maeștri occidentali care și-au pus ochelari fumurii ca să nu fie „hipnotizați". Despre Emanuel Lasker se spunea, încă de la începutul secolului, că își „vrăjea" adversarii.

— Numai Victor Ursu poartă ochelari fumurii, remarcă ziarista.

— Da, dar îi poartă întotdeauna. Și apoi, Victor Ursu încă nici n-a jucat cu Dacosta. Intîlnirea lor e prevăzută pentru runda a zecea.

Se uită la Trude și întrebă curios:

— Crezi în hipnotism?

Fata șovăi. Pe urmă spuse:

— Fără îndoială că hipnoza, ca atare, există. Orice psihiatru îți va putea da o definiție exactă care, dacă nu mă înșel, sună cam așa:

stare asemănătoare cu somnul, provocată de sugestie, acțiunile celui hipnotizat fiind supuse hipnotizatorului. Cu alte cuvinte, hipnotizatorul provoacă apariția unor faze de somn artificial în celulele scoarței cerebrale a celui hipnotizat.

Văzînd că tînărul se uită surprins la ea, fata rîse:

— Am studiat filozofia. Am avut ca profesor de psihologie pe unul dintre psihiatrii noștri renumiți și am fost o studentă foarte bună.

— *Mărturisesc că nu m-am ocupat niciodată de hipnotism.* Nu știu de ce, dar în mintea mea această noțiune se asocia cu prestidigitația și cu scamatoriile de bîlci...

— Profundă eroare, domnul meu. Evident că au existat și mai există poate șarlatani care folosesc hipnotismul pentru unele numere mai mult sau mai puțin spectaculoase de bîlci, menite să impresioneze pe naivi și pe neștiutori. Dar hipnoza este astăzi un fenomen pe deplin explicat și medicii o folosesc ca metodă de tratament. In Uniunea Sovietică *s-au obținut rezultate promițătoare în vindecarea prin hipnoză* a unor boli psihice, ca obsesiile și fobiile. Alți medici au încercat hipnoza în unele cazuri de ulcer gastric și la eczeme.

Ciuperceanu întrebă șovăitor:

— Crezi că într-o partidă de șah... vreau să spun... poate că Dacosta... ar fi o explicație...

Trude Hartmann rîse cu poftă, dar fără răutate:

— E o explicație, din păcate, neacceptabilă. Mai întîi, fiindcă pentru acțiunea de hipnotizare trebuie anumite condiții, care la masa de șah, în timpul partidei, nu există. Apoi, fiindcă Dacosta cîștigă datorită jocului său surprinzător, neașteptat și nu fiindcă sugerează adversarilor săi să comită greșeli. *De altfel,* ai observat cred că în timpul partidei nu se uită decît foarte rar la partener. Nu se uită nici măcar la tabla de șah, ci preferă să privească orice altceva, de pildă ceasul de control sau aparatul cu care-și notează mutările.

Anton Ciuperceanu căzu pe gînduri. Trude Hartmann nu știa cine era în realitate Dacosta și faptul că pînă în urmă cu doi ani acesta nu jucase șah. Fata nu cunoștea nici convingerea lui intimă că Dacosta trișa. Nici el, Ciuperceanu, nu crezuse o clipă că Dick Martin își hipnotiza adversarii, dar se agățase copilărește de această explicație fiindcă alta nu putea găsi.

Lui Ciuperceanu îi plăcea felul de a fi al Trudei și ar fi vrut să-i destăinuiască frămîntările lui, să-i spună ce știa și dilema îngrozitoare pe care trebuia s-o rezolve. Cu cîteva zile în urmă, plecînd de la „Athénée Palace" după convorbirea cu Dick-Dacosta și cu complicele lui, luase hotărîrea să facă tot ce-i va sta în putință ca să descopere modul în care trișa aventurierul. Dacă reușea în această acțiune și aducea dovezi incontestabile, *nici un „prieten", oricît de „influent",* și nici un ziar din lume n-ar mai putea să ia apărarea măsluitorului...

Dar deocamdată trebuia să tacă. Promisese aceasta profesorului Despreux. Şi apoi, mai era şi rîsul Trudei, rîsul acesta care-i plăcea atît de mult, dar de a cărui nuanţă uneori sarcastică se temea. Parcă o auzea: „La şah nu se poate trişa, domnul meu. E un joc de inteligenţă, nu de noroc. Figurile de şah nu se pot măslui. Istoria nu cunoaşte nici un şahist trişor".

— Ai auzit de automatul lui Kempelen? se surprinse întrebînd.

Trude se gîndi, încruntînd sprîncenele:

— Numele nu mi-e complet necunoscut...

— Era un aşa-zis şahist automat. A fost prezentat, cam prin anul 1770, la curtea imperială din Viena: reprezenta un indian, căruia constructorul, baronul Wolfgang von Kempelen, îi întorcea cu o cheie resorturile şi care îşi mişca braţul şi degetele mutînd figurile de şah, ba putea chiar să pronunţe două cuvinte: „şah" şi „mat". Robotul acesta a cîştigat partide cu cancelarul Kaunitz şi chiar cu împărăteasa Maria Tereza, apoi a pornit cu Kempelen în turneu la Londra şi la Paris, iar în oraşul dumitale natal, la Berlin, a jucat şi a cîştigat o partidă cu regele Frederic cel Mare. Toată Europa vorbea de „androidul" şahist ca de o minune.

— La 1770, glumi Trude, se mai întîmplau poate minuni. Astăzi însă...

— Nici atunci nu se întîmplau minuni. Mulţi ani mai tîrziu s-a aflat că şahistul lui Kempelen era o escrocherie! In aşa-zisul automat era ascuns un pitic.

— Poate că Dacosta, zîmbi ziarista, îşi are şi el piticul lui. Il ţine în buzunarul de la vestă sau poate în portvizit...

— Poate, zîmbi şi Ciuperceanu. In cazul acesta însă, piticul lui Dacosta e un şahist excelent, unul dintre cei mai buni din lume.

CAPITOLUL AL NOUĂLEA

Unde se arată la ce concluzii poate duce analiza unor cifre

In cele cîteva zile care trecuseră de la convorbirea cu Dick Martin şi cu Jeffrey Miller, Ciuperceanu nu stătuse inactiv. Mai întîi, socotind că faptele noi care s-au produs de la plecarea profesorului Despreux îl dezleagă în parte de promisiunea făcută, pusese la curent pe preşedintele federaţiei de şah despre cele aflate.

Preşedintele ceruse timp să se gîndească şi a doua zi, înainte de începerea partidelor programate pentru dimineaţa aceea, îl chemă pe Ciuperceanu în biroul său.

— Cele ce mi-ai adus la cunoştinţă, îi spuse, sînt cît se poate de interesante. Am crezut că nu trebuie să luăm singuri o decizie şi m-am

sfătuit aseară cu tovarășii din conducerea mișcării noastre sportive. Ei au fost de părere, ca și mine, de altfel, că deocamdată nu putem întreprinde nimic. Din păcate, în privința asta cei doi aventurieri au dreptate: dacă juriul turneului l-ar elimina pe Dacosta din competiție, ar izbucni un scandal ale cărui proporții nu sîntem în măsură să le prevedem, un scandal care, în ultimă instanță, ar dăuna mișcării șahiste internaționale și cauzei noastre.

— Bine, dar ei trișează !

Președintele se uită la el dintr-o parte și zîmbi din colțul gurii:

— Ești surmenat, răspunse, ai lucrat mult în ultimul timp. Am luat măsuri ca imediat ce se termină turneul să poți pleca în concediu.

Tînărul se înverșună:

— Tovarășe președinte, uitați-vă bine la mine. Nu sînt nici nebun și știți foarte bine că nu sînt nici nepriceput la jocul de șah. Sînt poate obosit, dar această oboseală nu mă împiedică să gîndesc. Vă repet: am convingerea fermă că Martin Dacosta trișează.

— Poate, dar la jocul de cărți. In materie de șah însă, asta nu se poate. Șahul are terminologia lui, în care nu intră verbul a trișa.

Anton Ciuperceanu se simți deodată foarte obosit. „Are dreptate" — se gîndi —, „trebuie să plec în concediu". In sinea lui recunoștea că președintele, un om înzestrat cu o gîndire rece, logică avea dreptate atunci cînd refuza să creadă că cineva poate trișa la șah. „El n-a stat încă de vorbă cu Dacosta și cu Miller, nu i-a auzit pe Dick și pe Jeff «Inginerul» cînd îmi ofereau bani ca să tac".

Intreaga zi, Anton Ciuperceanu și-o petrecu în sala concursului, studiind fiecare gest al lui Dacosta. Intr-adevăr, americanul nu privea decît foarte rar pe adversarul său. Nu era nimic neobișnuit în asta, fiindcă, în general, în timpul unei partide de șah, adversarii nu se privesc. Totuși, ajuns în biroul său, Ciuperceanu notase pe o foaie de hîrtie: „D. nu-și privește partenerul, deși, ca fost jucător de pocher, trebuie să fie obișnuit să studieze figura adversarului". Dar apoi șterse însemnarea, gîndindu-se că, în definitiv, într-o partidă de șah nu încerci să ghicești ce carte are adversarul. „Cartea" e pe față, sînt figurile de pe tabla de șah.

Ca rezultat al observațiilor sale, Ciuperceanu mai notase pe foaia lui: „D. nu privește decît puțin tabla". Intîi voi să șteargă și această însemnare, dar apoi se mulțumi să pună un semn de întrebare în dreptul ei. Un jucător de șah cu experiență nu avea nevoie să privească tabla, știa în orice moment în ce poziție sînt piesele. Sînt destul de frecvente cazurile în care șahiștii cu clasificare superioară joacă simultane la mai multe mese fără să privească, ci dictînd mutările lor prin sistemul obișnuit de numerotare a tablei. Este așa-zisul joc „à l'aveugle" — „orb", destul de răspîndit mai ales printre marii maeștri.

Cu toate acestea, Ciuperceanu se răzgîndise și nu ștersese însemnarea, fiindcă era convins că Dacosta nu este chiar atît de experimentat încît să-și poată permite renumitele sale mișcări — atît de complicate și neașteptate — ca urmare a unui calcul mintal. Și apoi, chiar cel mai reputat maestru, atunci cînd joacă într-un turneu internațional, nu-și dezlipește ochii de pe tablă; oricît de bine ar funcționa memoria și facultatea de a calcula mintal, tabla de șah — comparată pe drept cuvînt cu un cîmp de bătaie — îți oferă o vedere de ansamblu și posibilitatea verificării rapide și în orice moment a poziției fiecărei piese în parte. Cînd ai ca adversar maeștri de talia lui Cerednikov, Agostini sau Johannson, cînd trebuie să calculezi, să prevezi deci, cinci-șase sau chiar mai multe mișcări înainte, studiul concret al poziției, care se schimbă cu fiecare mutare, este o condiție esențială.

A treia însemnare a lui Anton Ciuperceanu era o împărțire, desigur aproximativă, pe minute. a ocupațiilor lui Dacosta în timpul unei partide. Din această „statistică" reieșea că un sfert din timp i l-au răpit țigările de foi Dacosta fuma fără întrerupere, și în timpul partidei din dimineața aceasta scosese de cîteva ori cutia de lemn cu havane, de fiecare dată alesese cu grijă o țigară, îi retezase vîrful, o aprinsese tacticos. Aceste operații păreau să-i absoarbă toată atenția, ca și cînd n-ar fi fost în fața tablei de șah, în timpul unei partide a cărei desfășurare era așteptată cu interes de amatorii de șah din toată lumea. În sfîrșit, o treime din timp era absorbită de „studiul" ceasului de control de pe masă și al aparatului cu ajutorul căruia Dacosta înregistra desfășurarea partidei. Restul timpului părea dedicat jocului propriu-zis: în partida cu maestrul Neill Macpherson, acest „rest" însumase mai puțin de jumătate din durata totală a partidei...

Mai departe, secretarul federației de șah făcuse o ultimă însemnare, tot de natură statistică: cronometrase timpul de gîndire al lui Dacosta înainte de fiecare mișcare. N. Macpherson cedase la mutarea a treizeci și doua. Prin urmare, treizeci și două de cifre se aflau însemnate pe hîrtie, iar alături cîteva socoteli simple și mențiunea: „Timpul mediu — 115 secunde. Timpul maxim — 160 de secunde. Timpul minim — 75 de secunde".

Aceste treizeci și două de cifre, împreună cu ultima însemnare, Ciuperceanu le arătă Trudei Hartmann, care venise la biroul presei să-și redacteze corespondența către „Der Abend".

— Ce reprezintă cifrele acestea ? întrebă fata.

Secretarul federației îi explică.

— Văd, zîmbi ziarista, că procedezi științific pentru a dezlega... „misterul Dacosta", ca să folosim expresia confratelui din Zürich.

După aceea, Trude își sprijini bărbia în podul palmei și studie cîtva timp hîrtia, încruntîndu-se ușor.

— Se pot trage unele concluzii interesante pe marginea acestor cifre, zise ea în sfîrşit.

— Să auzim, se bucură Ciuperceanu.

— In primul rînd, că Dacosta se gîndeşte relativ puţin. In orice caz, mult mai puţin decît îi dă dreptul regulamentul de organizare al concursului. 115 secunde reprezintă mai puţin de două minute. Este un timp mediu uimitor de scăzut.

— Ceea ce spui nu-i nou. Este ştiut, şi toate ziarele au menţionat asta, că Dacosta are un joc foarte rapid. Este oarecum ciudat să vorbeşti de „joc rapid" la şah, de parcă ar fi vorba de fotbal sau de box, dar aceasta e realitatea: Dacosta se gîndeşte mai puţin decît toţi ceilalţi.

— Şi joacă mai bine, zîmbi Trude.

— Hm, da...

— In al doilea rînd, continuă ziarista, decalajul dintre timpul minim şi timpul maxim este foarte mic, numai de 85 de secunde. Şi acest fapt este, după cum te exprimi dumneata, ciudat, ştiut fiind că la începutul partidei, mai ales la primele mutări, orice jucător se gîndeşte mai puţin. Mai ales aici, unde avem de-a face cu maeştri internaţionali, excelenţi cunoscători ai teoriei deschiderilor. Timpul cîştigat la primele mutări foloseşte apoi în desfăşurarea partidei, cînd se ivesc poziţii complicate, cînd orice jucător trebuie să se gîndească mai mult, să cerceteze multiplele variante şi posibilităţi, să deducă planul adversarului, să aleagă mutarea pe care o socoteşte ca fiind cea mai bună.

— Foarte just.

— Ei bine, în partida cu Macpherson văd că Dacosta s-a gîndit la fel de puţin şi la primele, ca şi la ultimele mutări. Aceste cifre par să exprime mişcările unui automat.

Ciuperceanu tresări:

— Da, zise. Mişcările unui automat... Chiar dacă ar avea un pitic ascuns în mîneca hainei şi tot n-ar putea juca atît de uniform în timp. In definitiv, şi piticii trebuie să se gîndească înainte de a face o mutare... Alte concluzii ai mai tras pe marginea acestor cifre?

— Nu. Dar sînt convinsă că la concluziile mele mai ai şi dumneata cîte ceva de adăugat.

Secretarul federaţiei de şah fixă hîrtia din faţa lui, întocmai cum făcuse şi ziarista cu cîteva minute înainte. Pe urmă spuse:

— In general, am tras aceleaşi concluzii. La cele spuse de dumneata, cred că ar mai fi de adăugat un singur lucru: faptul că aceste cifre nu reprezintă timpul real de gîndire al lui Dacosta. Dacă luăm în considerare fişările lui de foi, ceasul de control şi aparatul de înregis-

trare a mutărilor, trebuie înjumătățile aceste cifre. Cu alte cuvinte, Dacosta gîndește de două ori mai repede decît arată cronometrul.

— Bine, dar atunci omul acesta e un fenomen, un... un geniu șahist!

Ciuperceanu avu un gest de iritare:

— Asta rămîne de văzut.

— Ce vrei să spui cu asta? Acum, după ce mi-ai atras atenția asupra îndeletnicirilor lui Dacosta în timpul partidelor, îmi amintesc că am remarcat și eu un fapt neobișnuit: cu ajutorul aparatului său, el își notează mișcările după ce mută adversarul. Prin urmare, pierde din timpul său de gîndire. Și alții obișnuiesc să-și însemne mutările, de pildă Petrov, Levinson, Ursu, care stau tot timpul cu creion și notes. Sperlinger are și el un mic aparat cu care le înregistrează. Dar toți își fac notele după ce au executat o mutare, adică în timpul de gîndire al adversarului.

— Mă întreb, făcu Ciuperceanu îngîndurat, pentru ce-i trebuie lui Dacosta să-și noteze mutările. Partidele lui sînt reproduse în toate revistele de șah și în numeroase ziare din toate cele cinci continente...

In această clipă, convorbirea lor fu întreruptă de sosirea unui al treilea: Filippo Nardi. Corespondentul italian apăru însoțit de magnetofon și de cele două aparate de fotografiat, ustensile de care nu se despărțea niciodată.

Anton Ciuperceanu remarcă faptul că redactorul revistei „Cronaca degli scacchi" avea un ochi umflat și cam vînăt; ochelarii înrămați cu sîrmă subțire, aurită, nu reușeau să ascundă prea bine această podoabă...

Se pare că vînătaia nu scăpă nici perspicacității ziaristei berlineze, care nu pierdu prilejul să-l ia peste picior pe colegul ei milanez:

— Ai avut o divergență de păreri cu un boxer?

Filippo Nardi nu se supără, ba chiar zîmbi:

— A fost într-adevăr o divergență de păreri. Din fericire, nu cu un boxer, ci cu un șahist.

— Nu mai spune! De cînd sînt șahiștii atît de... nervoși?

— N-aș putea afirma că toți participanții la „turneul de primăvară" sînt nervoși, dar cel puțin unul din ei este.

Trude Hartmann îi făcu lui Ciuperceanu, ștrengărește, cu ochiul, pe urmă îl întrebă pe Filippo Nardi:

— Domnul va binevoi să ne destăinuiască numele preopinentului?

— Cum nu, cu plăcere, rise milanezul. Adversarul meu se numește Martin Dacosta. Iar locul luptei a fost confortabila sa cameră de la hotelul „Athénée Palace", care mi-e teamă că arată acum ca o vitrină de porțelanuri prin care s-a plimbat un taur...

CAPITOLUL AL ZECELEA

Unde se vorbeşte despre cea de-a doua profesiune a corespondentului Filippo Nardi

Afirmaţia lui Filippo Nardi a fost primită în mod diferit de cei doi cărora le fusese făcută.

Trude Hartmann s-a mulţumit să rîdă foarte amuzată. Pentru ea, faptul că un mare maestru internaţional s-a bătut cu un ziarist — oricare ar fi fost motivul — nu putea să fie decît amuzant. Şi, în ultimă instanţă, toată întîmplarea nu făcea decît să contureze personalitatea lui Dacosta, să dea... culoare „misterului Dacosta".

Nu tot aşa se petreceau lucrurile cu Anton Ciuperceanu. Pentru pricinile pe care le cunoaştem, pe secretarul federaţiei noastre de şah îl interesa foarte mult diferendul şahistului cu corespondentul italian.

— Povesteşte *cum s-a întîmplat, îl rugă el pe Filippo Nardi.*

— Domnul e curios, îl luă peste picior Trude Hartmann.

— Mă interesează tot ce e în legătură cu Martin Dacosta, spuse Ciuperceanu scurt şi Trude se simţi şocată de tonul dur pe care-l folosise secretarul federaţiei.

Cît priveşte pe Filippo Nardi, se pare că n-avea nevoie de prea mult îndemn, ci, întocmai ca şi colegul său de breaslă Dinu Romanescu, povestea cu plăcere peripeţiile prin care trecea ca să-şi poată întocmi reportajele.

— Ieri după-amiază, începu el, am primit o telegramă din Milano de la directorul revistei.

Se scotoci prin buzunare şi scoase o hîrtie:

— Iată ce spune telegrama: „Interviu Dacosta amănunte biografice *stop declaraţii asupra desfăşurării turneului şi pronosticuri pentru* Amsterdam stop foarte urgent stop".

Zîmbi şi arătă telegrama:

— E stilul patronului. Deşi în fiecare cronică insist asupra partidelor lui Dacosta, domnilor din conducerea revistei li se pare aceasta insuficient. Se vede că unii dintre cititorii noştri şi-au făcut din Dacosta un fel de idol şi vor să ştie ce număr poartă la pantofi, dacă mănîncă ouăle fierte sau jumări, dacă-i plac filmele cu gangsteri şi cu ce lamă se bărbiereşte. Dacosta este „omul zilei" şi patronul vrea să exploateze popularitatea lui.

„Acest Filippo Nardi" — se gîndi Ciuperceanu plictisit — „e vorbă lungă, ca şi Dinu Romanescu. Poate că e o deformaţie profesională a reporterilor..."

De parcă ar fi ştiut că unul dintre cei ce se aflau în biroul presei se gîndeşte în clipa aceasta la el, reporterul Dinu Romanescu îşi vîrî

capul pe uşă. Văzind că în birou se aflau doi dintre colegii lui cu secretarul federaţiei de şah, intră şi se tolăni într-un fotoliu, intinzindu-şi picioarele lungi, după obiceiul său.

— Deşi mă plictiseşte acest gen de interviu, continuă Nardi, n-am avut încotro şi m-am dus la Dacosta. Am avut însă grijă să-l prind singur, fiindcă rîndul trecut secretarul lui se tot băga în vorbă şi-i dicta ce să-mi declare...

— Simpaticul Jeffrey Miller, murmură Dinu Romanescu privindu-şi pantofii.

— Da, zise corespondentul italian. Mi se pare că aşa îl cheamă. Nu mi-a fost prea greu să-l găsesc pe Dacosta singur. Şi eu locuiesc la „Athénée Palace", iar camerele noastre s-au nimerit a fi alăturate. Am pîndit pînă l-am văzut pe Miller plecînd şi am intrat la maestru. Mi se pare că am uitat să bat la uşă.

— Se întîmplă, şopti reporterul Dinu Romanescu fără să-şi ridice privirea de pe încălţări.

Filippo Nardi îi făcu cu ochiul. Cei doi tineri se împrieteniseră în zilele turneului şi petrecuseră împreună o parte a timpului liber. Dinu Romanescu îi arătase oaspetelui italian oraşul, îl ajutase să cunoască pe bucureşteni.

— Prima încăpere era goală, continuă Nardi. Din camera de baie se auzea însă zgomotul duşului. Se pare deci că, deşi era trecut de nouă dimineaţa, maestrul abia se sculase şi se spăla. M-am aşezat pe un taburet, hotărît să aştept pînă ce avea să-şi termine toaleta.

„Taburetul pe care am stat şi eu" — se gîndi Ciuperceanu şi o cută de amărăciune i se desenă în jurul gurii la amintirea discuţiei penibile avute, cu cîteva zile în urmă, cu cei doi aventurieri.

— Pe măsuţa lîngă care mă asezasem, îşi urmă ziaristul povestirea, erau cîteva reviste de şah, iar deasupra, aparatul cu care Dacosta obişnuieşte să-şi înregistreze mutările în timpul partidei. Am luat cutiuţa neagră în mînă şi am început s-o studiez. Mă interesează în cel mai înalt grad asemenea mici jucării.

— Prietenul nostru Filippo Nardi, interveni Dinu Romanescu, e de profesiune inginer şi specialist în electronică.

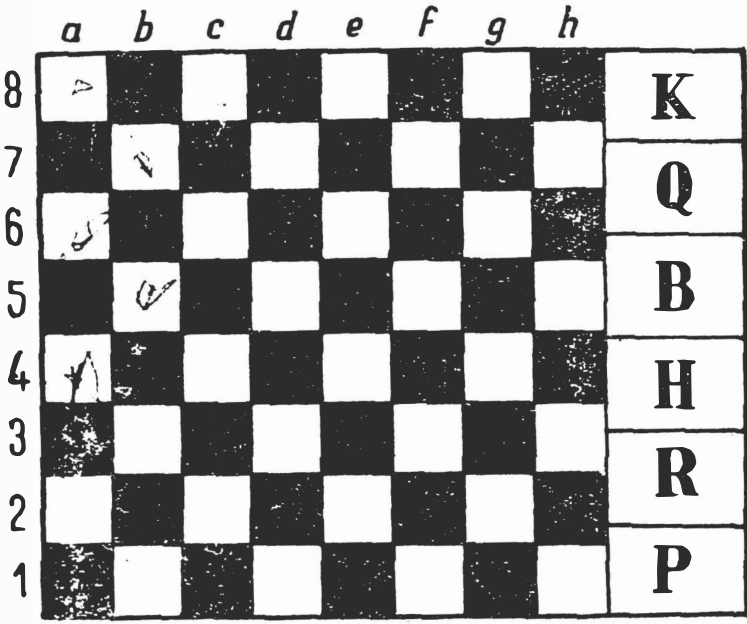
— Da, aprobă acesta, aşa este. Din păcate, în ţara mea nu poţi totdeauna găsi o slujbă potrivită cu studiile şi calificarea pe care o ai. Aşa că, decît un inginer şomer, mai bine cronicar de şah cu leafă... În orice caz, meseria nu mi-am uitat-o şi, în afară de şah, pasiunea mea a rămas electronica. Nu degeaba colega noastră Trude Hartmann m-a asemuit, pe aeroportul Băneasa, cu un voiajor în slujba unei firme de produse optice...

Zîmbiră cu toţii, amintindu-şi de gluma făcută de Trude cînd dăduse pentru prima oară ochii cu Nardi.

— După cum ştiţi, continuă acesta, aparatul lui Dacosta are cam mărimea unui pachet de ţigări sau a două cutii de chibrituri, puse una alături de cealaltă. E din material plastic, de culoare neagră; pe faţă are desenată o tablă de şah, cu cele şaizeci şi patru de căsuţe albe şi negre, numerotate după sistemul obişnuit. Pe marginea din dreapta are şase căsuţe mai mari, unde sînt înscrise iniţialele pieselor: K, Q, B, H, R, P * — *respectiv: Rege, Damă, Nebun, Cal, Turn, Pion.* Am făcut o schiţă a aparatului şi-mi permit să v-o arăt.

— *Dar ce importanţă are aparatul, făcu Trude. Vînătaia de la ochi...*

— Arată-mi schiţa, spuse repede Ciuperceanu şi luă din mîna ziaristului hîrtia. Foarte interesant!

— *Nu văd de ce-i atît de interesant, interveni Trude Hartmann.* Aparatul acesta nu face altceva decît să înlocuiască hîrtia şi creionul. E un fel de *maşină de scris simplificată. Şi maestrul Sperlinger are* ceva în genul acesta. De asemenea, nu văd legătura care există între aparat şi ochiul vînăt al colegului Nardi.

---

* Iniţialele denumirilor englezeşti: king (rege), queen (damă), bishop (nebun), horse (cal), rook (turn), pawn (pion).

— E mai simplu decît crezi, zîmbi cel cu vînătaia. În timp ce examinam jucăria asta și o întorceam pe toate părțile, maestrul Martin *Dacosta a ieșit din baie. Văzîndu-mă cu aparatul în mînă, a răcnit ca* o fiară și s-a repezit la mine. Pînă să mă dezmeticesc, încasasem vreo doi pumni în lege. Unul dintre ei este cauza acestei frumoase vînătăi pe care o admirați atîta.

— Și pe urmă ? întrebă Dinu Romanescu, de felul său foarte curios.

— Ei, pe urmă..., făcu Nardi cu o prefăcută modestie. I-am plătit maestrului în aceeași monedă. Întîi l-am tăvălit puțin pe covor, pe urmă l-am înghesuit în niște dulapuri, cu care prilej inventarul hotelului „Athénée Palace" s-a redus cu o oglindă, iar la sfîrșit, fiindcă ridicase o sticlă de whisky ca să-mi dea în cap, mi-am amintit de lecțiile de jiu-jitsu pe care le luasem cînd am făcut armata și i-am scrintit un umăr. Îl puteți vedea în sală, cu brațul legat într-o eșarfă. Asta nu-l împiedică însă să aibă un avantaj pozițional în partida cu maestrul Sven Johannson.

— Nu știu de ce, zise Dinu Romanescu țuguindu-și buzele, dar dacă l-ai bătut într-adevăr după cum spui, asta îmi face o plăcere deosebită.

— Aparatul acela..., făcu Ciuperceanu gînditor, spui că l-ai examinat. Ai făcut și o schiță...

Filippo Nardi scoase din spatele batistei care-i înflorea buzunarul un pachet de țigări și aprinse una. Pe urmă suflă fumul în tavan și spuse încet :

— Cu aparatul ăsta e o poveste.

— *Cum adică ?*

Ciuperceanu și Trude Hartmann întrebaseră aproape în același timp. Fata începuse să bănuiască de ce secretarul federației arăta atîta interes întîmplării care dusese la diferendul dintre Nardi și Dacosta. Deocamdată însă, era o bănuială foarte vagă.

— Pe una dintre laturile sale, spuse Nardi, aparatul lui Dacosta avea imprimat marca fabricii. Scria acolo „G.E.O.—Cincinnati".

— Ce fabrică e asta ? întrebă Dinu Romanescu.

— Sînt inițialele societății „General Electronic of Ohio".

— Ei, cineva trebuia doar să construiască aparatul.

— Nu e chiar atît de simplu, făcu corespondentul scuturînd scrumul țigării. Ca inginer am lucrat o vreme într-o uzină din Livorno, filială a trustului G.E.O., astfel că sînt oarecum orientat în producția acestei societăți, una dintre cele mai mari din America. Ea este specializată în aparataj electronic greu, în instalații pentru uzinele electromagnetice, pentru laboratoarele de cercetări atomice și pentru producerea plutoniului. Trusturi filiale ale lui „General Electronic" produc lămpi fluorescente, aparate de radio și de televiziune, experimentează

rachete și proiectile teleghidate, construiesc mașini de calculat. La Cincinnati, de pildă, G.E.O. are o mare uzină specializată în lămpi electronice și mașini de calculat.

— Asta nu înseamnă, interveni Trude Hartmann, că nu poate produce și un aparat pentru înregistrarea mutărilor la șah.

— Poate, dar este foarte puțin probabil. Este... cum să vă spun... ca și cînd o uzină care produce locomotive de mare putere s-ar apuca să fabrice mașini de ascuțit creioane. Aparatul lui Dacosta are cea mai simplă construcție: o claviatură, cîteva clape care, prin apăsare, imprimă semnele. Asta, bineînțeles, teoretic...

Ciuperceanu se foi pe scaun:

— Teoretic? Ce vrei să spui cu asta?

— Teoretic, fiindcă practic..., ei, da, practic, aparatul lui Dacosta mi se pare mult mai complicat. Aș putea spune inutil de complicat pentru destinația pe care trebuie s-o aibă.

— Ascultă, tinere, se supără Trude, ce aștepți ca să dai drumul la tot ce știi? De o jumătate de oră ne tot străduim să-ți scoatem fiecare cuvînt cu cleștele din gură.

Corespondentul lui „Cronaca degli scacchi" șovăi. Părea foarte încurcat și ceilalți îl vedeau pentru prima oară în asemenea postură pe îndrăznețul și guralivul Filippo Nardi.

— Vedeți, zise el alegîndu-și cu grijă cuvintele, mi-e teamă să nu rîdeți de mine și de aceea am încercat să trec sub tăcere o presupunere a mea. Nu v-am spus că aparatul lui Dacosta era întredeschis acolo, pe masă. Sau poate că i s-a deschis carcasa cînd l-am luat în mînă.

— Se întîmplă, interveni Dinu Romanescu și de data aceasta el fu acela care făcu cu ochiul. Era evident că reporterul Romanescu nu credea în deschiderea întîmplătoare a acelei cutii...

— Și ce ai văzut înăuntru? întrebă nerăbdătoare Trude.

— Am văzut niște piese care nu aveau ce căuta într-un aparat de acest gen: niște transistori de dimensiuni minuscule, pe care se lăfăia aceeași emblemă, „G.E.O. — Cincinnati".

— Ei, și ce-i cu asta? făcu Trude, care nu înțelegea. Dă-ne cîteva explicații. Noi nu sîntem ingineri specialiști în electronică.

— Transistorii sînt semiconductori care îndeplinesc funcțiile unor tuburi electronice. In aparatul lui Dacosta sînt de tipul triodelor cu germaniu, folosiți în aparatura mobilă, la radiotelefoane, receptoare, magnetofoane. Cu asemenea tipuri se realizează aparate de radio foarte reduse ca volum și greutate. In diferite țări s-au construit asemenea aparate care se țin în buzunar ca un pachet de țigări sau se poartă la mînă, prinse cu o curea de ceas. O fabrică din Leningrad produce, încă din 1960, asemenea aparate în serie; ele cîntăresc numai 300 de grame și lămpile sînt înlocuite cu șase semiconductori minusculi; unii

amintesc și numele aparatului: „Ceaika". Mă gîndeam că dacă o să vă spun că Dacosta, care joacă atît de repede, își mai pierde din timpul de gîndire ascultînd muzică, o să mă luați peste picior.

— Poate că muzica îi stimulează gîndirea, fu de părere Dinu Romanescu. Am citit undeva că unele animale...

Ciuperceanu îi făcu semn să tacă. Se apropie de Filippo Nardi și-l întrebă:

— Ești sigur de ce spui? Pentru dumneata nu mai încape nici o îndoială că e vorba de un aparat de radio?

Corespondentul șovăi, apoi:

— Nu pot fi chiar sigur. N-am putut privi înăuntru decît o clipă, fiindcă Dacosta s-a repezit la mine de parcă turbase. Cred că ochiul meu albastru arată cu prisosință cît de furios era că mă uitam la aparatul acela. De altfel, însuși faptul că americanul voia să mă împiedice să examinez jucăria...

Ciuperceanu începu să se plimbe agitat prin încăpere, urmărit de privirea îngîndurată a Trudei și de cea mai mult amuzată a reporterului Dinu Romanescu. Cît despre Filippo Nardi, acesta scosese o oglindă mică de buzunar și-și examina ochiul tumefiat.

După o vreme, secretarul federației de șah se opri în fața corespondentului italian și-l întrebă liniștit:

— Ce te face să crezi că, în timpul partidelor de șah, Dacosta ascultă muzică?

Filippo Nardi dădu din umeri:

— Ce altceva ar putea face cu un aparat de radio?

— Undele radiofonice nu transportă numai muzică, ci și cuvinte...

— Da, zise Trude gînditoare. Și atunci, nu mai e nevoie nici de hipnotism și nici de piticul din buzunarul vestei.

De data aceasta, reporterii Dinu Romanescu și Filippo Nardi, care pînă acum dăduseră totuși dovadă de multă inteligență, nu pricepură nimic.

CAPITOLUL AL UNSPREZECELEA

Unde Anton Ciuperceanu și prietenii săi clădesc ipoteze

In aceeași seară, Anton Ciuperceanu se întîlni cu cei trei ziariști la sediul federației de șah, după cum se înțeleseseră. Trude Hartmann, care sosi ultima, aduse și rezultatele acelei zile, în care se disputase runda a zecea.

Cîștigătorul turneului nu se conturase încă, lupta pentru primul loc fiind foarte strînsă. In clasamentul general continuau să conducă

Dacosta şi Cerednikov, cu cîte zece puncte, urmaţi de Agostini, cu nouă puncte şi jumătate. Nici în rest, clasamentul nu suferise modificări substanţiale, pe locurile următoare menţinîndu-se, în ordine, Levinson, Ursu şi Johannson. cu respectiv opt puncte şi jumătate, şase puncte şi cinci puncte şi jumătate.

Şi runda a unsprezecea era aşteptată cu legitim interes, dar mai ales ultimele două runde, în care Martin Dacosta urma să joace cu *Baldassare Agostini şi cu P. A Cerednikov ; partidele acestea decideau* pe cîştigătorul turneului, pe cel care va primi mult rîvnita cupă.

Deşi ocupa locul trei în clasament, maestrul Agostini se afla numai la o jumătate de punct de cei care-şi împărţeau primele două locuri şi în cazul că obţinea victoria în partida cu Dacosta, trecea în fruntea clasamentului. Mai ales dacă Dacosta remiza cu Cerednikov, şansele maestrului italian se măreau considerabil. Cu alte cuvinte, lupta pentru primul loc era deschisă şi promitea a fi foarte strînsă.

Cînd rugase pe cei trei ziarişti să vină în seara aceasta la sediul federaţiei de şah, Anton Ciuperceanu n-avea încă un plan precis. Simţise însă că, faţă de datele noi ale problemei pe care încerca s-o rezolve, nu mai putea să lupte singur. Acum, nu numai că era sigur de faptul că Dacosta juca necinstit, dar în mintea lui începuse să se contureze, deocamdată vag ce-i drept, mijlocul pe care-l foloseau cei doi aventurieri.

După ce-i pofti pe musafiri să se aşeze, o rugă pe tovarăşa Olga să fiarbă cafele şi începu să vorbească :

— Cele ce vă voi relata acum nu sînt cunoscute deocamdată decît de încă doi oameni. Unul se află acum la Amsterdam, iar celălalt la Buenos Aires. Am promis să păstrez taina, dar ultimele întîmplări mă dezleagă de promisiunea făcută. Vă voi spune tot ce ştiu şi voi adăuga rugămintea să mă sprijiniţi în ceea ce vreau să întreprind.

Trecu dinadins sub tăcere faptul că relatase o parte din fapte preşedintelui federaţiei şi că acesta se arătase foarte sceptic în ceea ce priveşte presupunerile sale.

Anton Ciuperceanu povesti apoi despre întrevederea cu profesorul Roland Despreux, citi ziariştilor copia scrisorii domnului Alonso Garcia-Gomez din Buenos Aires, arătă frămîntările sale şi făcu o expunere amănunţită a convorbirii cu Dick Martin şi Jeffrey Miller. In încheiere, ajutat de Trude Hartmann, arătă concluziile la care ajunseseră supraveghind jocul lui Dacosta şi cronometrînd timpul său de gîndire.

— Aceste concluzii, spuse el, concordă cu presupunerea că Martin Dacosta primeşte mutările cu ajutorul aparatului său de radio. Iată de ce nu trebuie să gîndească, de ce îşi poate permite să facă mutările într-un timp foarte redus.

— E absurd, sări Filippo Nardi. Se poate să-l cheme în realitate Dick Martin, să fie trișor la cărți și fost pușcăriaș, dar ipoteza că primește indicații prin radio asupra mutărilor pe care urmează să le facă, mi se pare prea fantastică.

— De ce ?

— In primul rînd fiindcă nu e de ajuns să primească indicațiile. Inainte de asta, el trebuie să transmită mutările adversarului. Or, aparatul pe care-l are nu poate fi folosit și în acest scop.

— Ești sigur ?

— Da. Aparatul nu e construit ca un emițător. E un receptor, ce-i drept ingenios, economic și probabil destul de puternic, dar numai un receptor. La această concluzie am ajuns prin urmărirea etajelor cu transistori. Pentru mine, aceasta este în afară de orice îndoială.

Ciuperceanu fixă hîrtia de pe biroul lui, pe care era schița făcută de Filippo Nardi după capacul aparatului. Pe urmă spuse :

— Va trebui să cercetăm această chestiune. Poate că rezolvarea e mai simplă decît credem noi.

— In al doilea rînd, se înverșună corespondentul lui „Cronaca degli scacchi", cine îi dă lui Dacosta indicațiile, cine ii spune ce mutări trebuie să facă ? Fără îndoială că un șahist de prima forță, ba chiar un șahist genial, aș putea spune. Am scris cu toții cronici despre jocul lui Dacosta și am fost de acord că jocul său e uimitor, extraordinar și așa mai departe.

— Are dreptate, spuse Trude Hartmann încet.

— Și atunci, continuă Nardi, vă întreb : Cine poate fi acel șahist genial ? Cei mai buni jucători din lume sînt acum aici, la București. Zece dintre ei au și jucat cu Dacosta și au pierdut. Doar nu-i nici unul nebun să joace împotriva lui însuși.

— Poate e unul necunoscut...

— E neverosimil. Dacă undeva a apărut un asemenea jucător, cum poate șahul n-a cunoscut încă în istoria sa, de ce nu joacă personal ? De ce trimite în locul lui un trișor, spărgător de grevă și pușcăriaș, indicîndu-i mișcările prin radio ? E absurd. Veți recunoaște, împreună cu mine, că e cu totul absurd.

— Are dreptate, se auzi din nou vocea Trudei.

— Atunci, întrebă Ciuperceanu încet, cum explici existența aparatului de radio, produs al trustului „General Electronic of Ohio", pe masa de șah a lui Dacosta ? Ascultă muzică în timp ce joacă ?

Filippo Nardi tăcu o vreme. Pe urmă spuse rar :

— Confratele nostru „Schweizer Schachblätter" a nimerit-o fără să vrea. Sîntem într-adevăr în fața unui „mister Dacosta", pe care, din păcate, nu reușim încă să-l pătrundem. Astăzi după-masă n-am stat nici eu cu mîinile în sîn. Am făcut o mică anchetă, foarte discretă, printre membrii juriului. Conform regulamentului, singurii care au voie să se apropie de mesele jucătorilor în timpul partidei sînt arbitrii. Nici unul dintre ei n-a auzit vreun sunet venind din aparatul lui Dacosta sau măcar în preajma mesei lui. De altfel, în clipa cea scurtă în care aparatul se afla deschis în mîna mea, n-am văzut să aibă vreun difuzor.

— Un radio fără difuzor, murmură Dinu Romanescu parodiind pe Caragiale, vasăzică că nu-l are.

Colegul său italian n-a înțeles însă această frază, fiindcă fusese spusă pe romînește. Or, în scurtul timp de cînd se afla la București, Filippo Nardi nu învățase decît cîteva fraze uzuale romînesti, în care nu intra, desigur, nici un text de Caragiale... Dar asta nu-l împiedică să-și continue șirul gîndurilor:

— După discuția noastră de astăzi dimineață, dîndu-mi seama că unii dintre dumneavoastră acordă multă importanță aparatului, mi-am revizuit observațiile. Mi-am amintit cu acest prilej că desenul tablei de șah de pe capac era aplicat pe un material plastic translucid. Aceasta poate constitui explicația faptului că aparatul, deși e construit ca un radioreceptor, nu are difuzor.

— Cum? întrebă Trude curioasă. Dă-ne cîteva explicații.

— Semnaiele radio se pot transforma printr-un sistem destul de simplu în semnale luminoase. Dacă aparatul lui Dacosta este astfel construit, nu are nevoie de difuzor, iar partenerul și arbitrii nu vor auzi nici un sunet. Numai Dacosta va vedea apărînd două puncte luminoase pe schema tablei de șah de pe cutie, indicîndu-i mutarea.

— Asta trebuie să fie! sări Anton Ciuperceanu. Dacă am înțeles bine, aparatul lui Dacosta funcționează ca un televizor.

— Cam în genul acesta, zise Nardi. Numai că televizorul necesită o construcție mult mai complicată, deoarece trebuie să recepționeze imaginile obiectelor în mișcare. Aparatul pe care fabrica din Cincinnati l-a construit pentru Dacosta se poate limita la redarea a două puncte luminoase nemișcate. Este, dacă vreți, un fel de radiotelegraf: undele electromagnetice folosite pentru transmiterea semnalelor sînt recepționate, iar semnalul obținut la recepție se aplică unui dispozitiv, care îl transformă în semnal luminos, care apare sub forma unor puncte luminoase pe ecranul împărțit în cele saizeci și patru de pătrățele ale tablei de șah.

— Prin urmare, spuse Ciuperceanu luind iar hirtia pe care Filippo Nardi desenase schema de pe capacul aparatului, dacă două puncte luminoase apar, să zicem, în al şaptelea pătrăţel din primul rînd şi în al şaselea din rindul al treilea, Dacosta va şti că trebuie să mute calul din g1 în f3.

— Da, se poate ca lucrurile să se petreacă astfel. Dar nu trebuie să luăm toate acestea decît ca o ipoteză. Ca inginer, sînt nevoit să recunosc că o asemenea telesemnalizare este posibilă, ba este chiar probabilă, avînd în vedere construcţia aparatului: lipsa difuzorului, tranzistorii, plasticul translucid care poate acţiona ca un ecran şi care, probabil, formează un mozaic de celule luminescente... Dar, ca jucător de şah şi ca om înzestrat cu gîndire logică, refuz să accept această ipoteză; acel jucător-minune, acel geniu şahist care-i dictează lui Dacosta ce mutări să facă, nu avea decît să vină şi să joace personal, evitînd complicaţiile inutile ale unui asemenea sistem de transmitere. Şi apoi, să nu uităm un lucru: în privinţa modului în care Dacosta comunică mutările adversarului, nu avem deocamdată nici o ipoteză. Aparatul său recepţionează numai, nu transmite.

Cîtva timp domni tăcere. Anton Ciuperceanu şi vizitatorii săi sorbiră gînditori cafelele pe care tovarăşa Olga le adusese. După o vreme, secretarul federaţiei de şah spuse:

— Ar mai fi o posibilitate. Să presupunem că mutările nu sînt dictate de un singur om, că la postul emiţător se află mai mulţi jucători de şah, care-i indică lui Dacosta ce să joace, după ce în prealabil au studiat poziţia, s-au sfătuit şi au decis împreună care e cea mai bună mutare.

— E o ipoteză interesantă, il sprijini Trude Hartmann. Mai mulţi oameni gîndesc totdeauna mai bine decît unul singur.

Filippo Nardi puse ceaşca de cafea pe o măsuţă şi dădu din umeri:

— M-am gîndit şi eu la această posibilitate şi vă mărturisesc că, la început, mi s-a părut într-adevăr interesantă. Dar, la o analiză mai amănunţită, se dovedeşte a fi la fel de defectuoasă. Înainte de toate, nu trebuie să uităm că acum cei mai buni jucători din lume sînt totuşi aici, la Bucureşti. Prin urmare, acest presupus grup care joacă pentru Dacosta ar fi format din şahişti de categoria a doua. Apoi, sîntem obligaţi să ţinem seamă de cronometrare: timpul mediu de gîndire al lui Dacosta însumează mai puţin de două minute, cu o diferenţă foarte mică între timpul maxim şi cel minim. Credeţi că într-un timp atît de scurt un grup de şahişti poate studia poziţia, poate analiza în colectiv şi decide mutarea următoare? Eu cred că nu.

Dinu Romanescu veni în sprijinul prietenului şi colegului său:

— Are dreptate. Din cronometrare reiese că unele mutări ale lui *Dacosta au fost făcute la şaptezeci şi cinci de secunde după mutarea* adversarului. Prin urmare, în acest timp extrem de scurt, Dacosta a transmis mutarea făcută de maestrul Neill Macpherson, ea a fost recepţionată undeva — nu ştim încă unde —, presupusul colectiv a analizat poziţia de pe tablă şi a decis mutarea următoare, apoi a transmis-o, Dacosta a recepţionat-o cu aparatul construit de G.E.O. si apoi a executat-o pe tabla de şah. Gîndiţi-vă: toate acestea în şaptezeci şi cinci de secunde! Ştiu, undele radiofonice au o viteză de-a dreptul fantastică...

— Aproape trei sute de mii de kilometri pe secundă, zîmbi Nardi.

— ...mă rog, fie şi atîta. Cu toate astea, operaţiile de transmitere *şi recepţie cer un anumit timp.* Este foarte greu să ne imaginăm că un singur om, chiar deosebit de înzestrat, poate gîndi atît de repede. Pentru mai mulţi, care în prealabil se sfătuiesc între ei, aceasta este cu totul imposibil!

Din nou domni tăcere cîtva timp. În sinea lui, Anton Ciuperceanu trebui să recunoască justeţea argumentelor aduse de cei doi ziarişti şi constată că au ajuns din nou la un punct mort. „Misterul Dacosta" se dezvăluia în fiecare zi, dar cîte puţin, cu zgîrcenie parcă. Şi după fiecare fapt nou se părea că lanţul se opreşte, că nici o verigă nu va mai veni să se adauge celor vechi.

Pînă la terminarea turneului nu mai erau decît trei zile, în care se vor disputa tot atîtea runde. Dacosta va juca cu încă trei adversari şi va juca necinstit. Da, va trişa! De asta, Ciuperceanu era sigur. Dar cum? Cum? Întrebarea, stăruitoare, obsedantă, care îl urmărea de atîtea zile, nu-şi găsise încă rezolvarea.

— Capul sus! strigă deodată Trude Hartmann. La primul obstacol mai serios, domnii s-au descurajat şi sînt gata să depună armele. Dacă o să stăm ceasuri întregi să despicăm firul în patru, n-o să ajungem nicăieri. Am realizat, graţie prietenului nostru Filippo Nardi, un serios pas înainte. Dacă m-aş exprima în limbajul colegilor noştri care se ocupă de faptele diverse, aş putea spune că „un colţ al vălului care acoperă «misterul Dacosta» a fost ridicat". Numai un colţ. Eu cred că stă în puterea noastră să smulgem întreg vălul.

— Cum?

— În nici un caz stînd la taifas ore în şir. Trebuie să acţionăm.

— Iată o propunere înţeleaptă, o sprijini Dinu Romanescu pe colega sa de la „Der Abend". Trebuie să acţionăm. Dar cum?

— În privința asta, interveni Ciuperceanu, am o propunere. Înainte de a vă arăta tot ce știu despre Dacosta, v-am adresat rugămintea să mă sprijiniți. Interesul pe care l-ați arătat celor povestite de mine mă îndreptățește să presupun că veți da urmare acestei rugăminți.

Ceilalți aprobară. Apoi ținură o consfătuire, stabilind în amănunt ceea ce urmau să întreprindă a doua zi, în timp ce în Sala Colonadelor se va desfășura cea de-a unsprezecea rundă a turneului.

Aici se cuvine din nou să cerem scuze cititorului pentru faptul că deocamdată trecem sub tăcere cele discutate de cei patru prieteni ai noștri înainte ca ei să părăsească biroul secretarului federației de șah. Planul pe care l-au întocmit în seara aceea, seara de 25 martie, precum și sarcina pe care și-a asumat-o fiecare vor reieși foarte limpede chiar din următoarele pagini ale povestirii noastre, unde se va vedea că lanțul de care vorbeam mai sus s-a îmbogățit cu încă o verigă importantă.

Prin urmare, deocamdată ne vom mulțumi să arătăm că, în seara aceea, la despărțire, Anton Ciuperceanu și prietenii săi erau mai bine dispuși decît înainte de propunerea făcută de Trude Hartmann și că își puneau mari speranțe în planul de acțiune pe care urmau să-l realizeze în cursul zilei următoare.

De asemenea, se cuvine să menționăm că unul dintre ei, și anume Filippo Nardi, avea totuși o cută de amărăciune în jurul gurii și o privire cam abătută.

— Parcă ți s-au înecat corăbiile, remarcă Dinu Romanescu în timp ce coborau scările.

— Mă gîndesc la patron, făcu trist corespondentul lui „Cronaca degli scacchi". Ca răspuns la telegrama lui, în loc să-i trimit interviul cu Martin Dacosta, am să-i trimit fotografia mea din profil, cu ochiul vînăt în prim plan...

CAPITOLUL AL DOISPREZECELEA

Unde vedem cu ce s-au îndeletnicit unii dintre prietenii noștri în dimineața zilei de 26 martie

Pentru cineva care nu cunoaște cele întîmplate pînă acum, purtarea unora dintre prietenii noștri, din dimineața aceasta de 26 martie, ar fi părut cît se poate de curioasă.

Să-l luăm, de pildă, pe Filippo Nardi, inginer și redactor al revistei „Cronaca degli scacchi" din Milano.

Dis-de-dimineață, îi telefonă lui Anton Ciuperceanu și-l întrebă... cît e ora. Apoi își potrivi cronograful de la mînă exact după ora pe

care i-o indică secretarul federaţiei. Cu cîteva minute înainte de ora zece, ieşi pe uşa turnantă a hotelului „Athénée Palace", prevăzut cu tot arsenalul optic de care dispunea, între care un binoclu, două aparate de fotografiat, precum şi diverse dispozitive de schimb, ca lentile, teleobiective, filtre colorate şi o celulă fotoelectrică pentru determinarea intensităţii luminii.

Nu era nimic neobişnuit în aceasta, fiindcă şi în alte dimineţi redactorul din Milano îşi căra instrumentele după el, iar personalul hotelului se obişnuise cu aparatele sale, ba se obişnuise şi cu ochiul său vînăt.

Mai puţin obişnuite au fost însă îndeletnicirile la care s-a dedat prietenul nostru Nardi după ce părăsise hotelul unde locuia. Fiindcă în Sala Colonadelor, în loc să se aşeze în faţă, la masa presei, unde i se rezervase locul la care avea dreptul în calitatea sa de redactor şi corespondent, el se amestecă printre spectatorii ultimelor rînduri de la balcon.

Imediat după începerea partidelor programate pentru runda a unsprezecea, ziaristul milanez se postă în partea stîngă a sălii şi începu să fotografieze, de sus, pe şahiştii de pe estradă. După ce termină filmul, îl înlocui, îşi făcu în grabă cîteva însemnări pe un carnet şi trecu în dreapta balconului, unde procedă întocmai ca şi în cealaltă parte. Între două filme, scotea carnetul de notiţe, făcea cîteva însemnări, pe urmă ducea binoclul la ochi şi, după ce regla lentilele, rămînea nemişcat minute în şir. Apoi se întorcea în cealaltă parte a sălii şi o lua de la capăt.

Pînă la urmă reuşi să plictisească pe unii dintre spectatori, care vociferară : ba, un tînăr cu ochelari şi insignă de student îi aduse la cunoştinţă că stătuse la rînd de la cinci dimineaţa ca să-şi poată achiziţiona un bilet, care-i dă dreptul să urmărească partidele şi nu-i creează obligaţia de a se lăsa călcat pe pantofi de către un fotograf.

Prietenul nostru Nardi nu înţelese nici un cuvînt din cele ce-i spunea studentul, dar fiindcă acea parte a protestului care se referea la călcatul pe pantofi a fost însoţită de un gest elocvent, spuse „pardon", cuvînt care în cele mai multe dintre limbile europene se foloseşte *pentru* a cere scuze.

După aceea, corespondentul lui „Cronaca degli scacchi" ieşi pe uşa din spatele balconului, dar în loc să coboare în sală, cum ar fi făcut orice om cumsecade, se căţără pe scăriţa în spirală care ducea pe cupola sălii. Aici se întinse pe burtă şi prin luminatoarele de sticlă mai făcu cîteva zeci de fotografii, imortalizîndu-i pe maeştri care jucau

la cele șapte mese ale turneului. Pompierul care se afla acolo nu fu de loc impresionat. Îi cunoștea el pe tovarășii aceștia de la cinematografie, care totdeauna se cățărau aici ca să ia vederi de ansamblu din sală...

In timp ce colegul ei milanez se îndeletnicea cu asemenea manevre, nici Trude Hartmann nu stătea degeaba. Mai întîi, cînd coborî din camera ei de la „Athénée Palace", întrebă la poartă de domnul Jeffrey Miller din Buenos Aires.

— A plecat acum cîteva minute, îi răspunse funcționarul de la poartă.

— Era singur ? întrebă Trude.

Portarul se gîndi puțin, pe urmă decise:

— Da, era singur. Domnul Dacosta a plecat mai devreme.

Telefonul sună în clipa aceea și portarul fu nevoit să răspundă și să dea informații despre plecarea unor avioane de pe Aeroportul Băneasa. Trude așteptă cuminte ca celălalt să termine convorbirea, apoi întrebă :

— Cum era îmbrăcat ? Știți, eu nu-l cunosc personal și dacă mi-l descrieți, poate îl voi recunoaște în sala unde se dispută turneul.

Funcționarul de la poartă, sensibil față de o pasageră care se arăta atît de amabilă, descrise cît putu mai bine îmbrăcămintea domnului Jeffrey Miller din Buenos Aires.

— In mînă, încheie el, poartă o valiză mică de voiaj.

Pe Trude Hartmann păru s-o intereseze în mod deosebit acea mică valiză :

— Domnul Miller, întrebă, ia în fiecare dimineață valiza cu el ?

Portarul se uită cam ciudat la ea, fiindcă nu putea să priceapă ce importanță are dacă domnul Miller din Buenos Aires își ia sau nu, în fiecare dimineață, valiza cu el. Dar în ochii albaștri ai Trudei se citea atîta nevinovăție, încît portarul consimți să facă un efort suplimentar și să se gîndească.

— Nu-mi amintesc, spuse după o vreme, dar de multe ori l-am văzut cu valiza aceea. O valiză mică, neagră, din piele de crocodil sau dintr-un material care imită pielea de crocodil.

Corespondenta lui „Der Abend" mulțumi portarului pentru informațiile date cu atîta solicitudine și porni cu pas grăbit spre Sala Coloanadelor. Partidele începuseră de vreo jumătate de oră. Trude se strecură, în vîrful picioarelor, pe lîngă perete, uitîndu-se cu atenție de-a lungul rîndurilor de scaune, Se pare că nu găsi pe cine căuta, astfel că repetă aceeași manevră în cealaltă parte a sălii. Dar nici de data

aceasta nu avu succes. Atunci urcă la balcon și se postă într-un loc de unde să poată vedea șirurile de scaune.

Nici la balcon, Trude nu găsi pe cine căuta. Nu e ușor să dai de un om printre trei mii... In schimb, fata îl găsi pe colegul ei Filippo Nardi în picioare, cu un binoclu la ochi, nemișcat ca o statuie. Trude nu se apropie de el, ci rămase în picioare acolo unde se găsea, lipită de perete.

(Continuare în numărul viitor)

DIN SCRISORILE CITITORILOR

O întîlnire prietenească

In cadrul manifestărilor legate de Luna prieteniei romîno-sovietice, cu ocazia deschiderii cercului literar, elevii claselor a X-a și a XI-a de la Școala medie nr. 2 „Vasile Alecsandri" din Bacău au invitat în mijlocul lor pe dramaturgul Victor Bîrlădeanu. Autorul a participat la discuțiile legate de piesa sa „Drum bun, scumpul nostru astronaut", publicată în colecția științifico-fantastică.

Discuțiile au fost precedate de lectura artistică a unor fragmente din piesă. Această lucrare ne-a cîștigat prin modul de a gîndi și a acționa al majorității eroilor, prin faptul că este apropiată de viața și de preocupările unor elevi de aceeași vîrstă cu noi, pentru că anticipează atît de rîvnita călătorie a omului în cosmos. Aceste lucruri au fost subliniate în discuții, și pentru ele vorbitorii au mulțumit tovarășului Bîrlădeanu.

Nu ne-am sfiit să arătăm autorului și cîteva lucruri din piesă care ne-au satisfăcut mai puțin. S-au ridicat probleme în legătură cu netipicitatea unor personaje, ca Elena Tudoran sau profesorul Hariton, s-au manifestat nedumeriri în legătură cu lumea pe care o reprezintă omul de pe planeta cu fluor.

In răspunsul său, autorul s-a arătat bucuros de maturitatea de gîndire manifestată de elevii care au luat cuvîntul.

Credem că prin cuvintele noastre sincere am ajutat întrucîtva autorului, căruia-i mulțumim încă o dată pentru meritul de a fi îmbogățit dramaturgia de tineret cu o nouă lucrare valoroasă

BIANCA GRINDEA
elevă

Tiparul: Combinatul poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

2012

COLECȚIA
Povestiri
CLUB ȘTIINȚIFICO-
FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacţiile Ştiinţă şi tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reuşit, cu multă dăruire, muncă şi cheltuială, aceşti entuziaşti.

Lor trebuie să le mulţumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecţie.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email şi reparăm greşeala)

Abonamentele la revista „Ştiinţă şi Tehnică" şi la colecţia de „Povestiri ştiinţifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituţii şi de la sate, secţiile de difuzare a presei, precum şi de către factorii şi oficiile poştale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU